

**Ֆիզիկա առարկայի օլիմպիադայի դպրոցական փուլ - 2025-2026 ուստարի
12-րդ դասարան, տևողությունը - 2 ժամ 30 րոպե**

Քույր խնդիրներում համարել՝

Ազատ անկման արագացումը	10մ/վ^2
Ջրի խտությունը	1000 կգ/մ^3
Կուլոնի օրենքում համեմատականության գործակիցը	$9 \cdot 10^9 \frac{\text{Ն} \cdot \text{մ}^2}{\text{Կլ}^2}$
Գազային ունիվերսալ հաստատունը	$8.31 \frac{\text{Ջ}}{\text{մոլ} \cdot \text{Կ}}$

Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

1. Ինչքա՞ն է m զանգվածով բեռի կշիռը M զանգվածով մոլորակի շուրջը R շառավղով շրջանագծով և v արագությամբ պտտվող արբանյակում (արբանյակը կարող է օգտագործել շարժիչներ):

1) $G \frac{mM}{R^2}$	2) $G \frac{mM}{R^2} - \frac{mv^2}{R}$	3) $\frac{mv^2}{R}$	4) $G \frac{mM}{R^2} + \frac{mv^2}{R}$

Նյուտոնի երկրորդ օրենքի համաձայն $\frac{mv^2}{R} = G \frac{Mm}{R^2} - N$

Այստեղից՝ $N = G \frac{Mm}{R^2} - \frac{mv^2}{R}$

2. Երեխան 1 մ շառավղի ունեցող կարուսելի վրա մեկ պտույտ է կատարում 3 վայրկյանում: Ինչքա՞ն է նրա միջին արագության մոդուլը 1 վ-ի ընթացքում:

1) 0 մ/վ	2) ≈ 2.09 մ/վ	3) ≈ 1 մ/վ	4) ≈ 1.73 մ/վ

Տեղափոխության մոդուլը 1վ-ի ընթացքում կլինի $\sqrt{1 + 1 - 2 \cos(120)} = \sqrt{3} \approx 1.73$ մ: Այսպիսով՝ միջին արագության մոդուլը կլինի՝ 1.73 մ/վ

3. 100 մ բարձրությամբ շենքի վերելակը կարող է շարժվել առավելագույնը 5 մ/վ արագությամբ (վերև կամ ներքև): Վերելակը կարող է շարժվել 1 մ/վ² արագացումով (վերև կամ ներքև): Ինչքա՞ն նվազագույն ժամանակում է վերելակը մարդուն տեղափոխում ամենաներքևի հարկից (0 մ) մինչև ամենավերևի հարկը (100 մ):

1) 22.5 վ	2) 25 վ	3) 14,1 վ	4) 10 վ

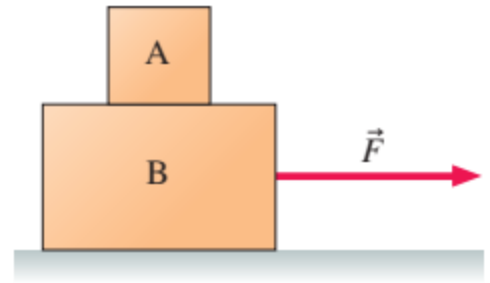
Վերելակը շարժվելու է նախ արագացումով 5վ, մինչև հասնի 5 մ/վ արագության, այնուհետև հավասարաչափ, վերջում դանադադելու է մինչև 0 մ/վ արագության: Արագության ժամանակից կախվածության գրաֆիկը կստացվի սեղան, որի մակերեսը կարելի է որոշել՝

$$S = 100 \text{ մ} = \frac{(t + t - 10\text{վ})}{2} * (5\text{մ/վ})$$

Որտեղից ստանում ենք ժամանակը՝

$$t = 25 \text{ վ}$$

Նկարում ցույց է տրված M_A զանգվածով A չորսուկ, որը դրված է M_B զանգվածով B չորսուկի վրա: B չորսուկի վրա ազդում է հաստատուն $\vec{F}$ ուժ :

4. A չորսուկն շարժվում է B չորսուկի վրա դրված՝ առանց սահելու: B չորսուկի և սեղանի միջև շփումը բացակայում է: Ո՞ր պնդումն է ճիշտ:

1)	A չորսուկի վրա շփման ուժ չի ազդում
2)	A չորսուկի վրա շփման ուժը ազդում է դեպի աջ
3)	A չորսուկի վրա շփման ուժը ազդում է դեպի ձախ
4)	A չորսուկի արագացումը հավասար է $\frac{F}{M_A}$

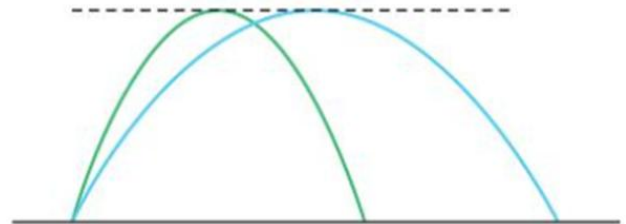
Քանի որ համակարգը արագացում ունի, ապա A չորսուկն պետք է արագանա B -ի հետ միասին: Միակ ուժը, որը կարող է ապահովել արագացում A չորսուկին՝ շփման ուժն է: Հետևաբար, A չորսուկի վրա ազդում է շփման ուժը դեպի աջ:

5. Ինչքա՞ն է F ուժի նվազագույն արժեքը, որի դեպքում չորսուկների միջև սահք է առաջանում: Չորսուկների միջև շփման գործակիցը μ է:

1)	$\mu M_A g$	2)	$\mu g(M_A + M_B)$	3)	$\frac{\mu M_A g}{M_A + M_B}$	4)	$\frac{\mu M_B g}{M_A + M_B}$

A բեռի վրա ազդող ուժը առավելագույնը կարող է ապահովել μg արագացում: Եթե համակարգի արագացումը լինի μg , ապա պետք է կիրառված լինի սահմանային արժեք ունեցող ուժ: Այն է, $F = (m + M)\mu g$

6. Նկարում պատկերված է անկյան տակ նետված երկու տարբեր մարմինների շարժման հետագծերը: Կետագծերով տարված կորը հորիզոնական է: Մարմինների շարժման ո՞ր բնութագրերն են նույնը:

1)	Սկզբնական արագություններն նույնն են:
2)	Թռիչքի ժամանակները նույնն են:
3)	Առավելագույն բարձրության վրա արագության հորիզոնական բաղադրիչները նույնն են:
4)	Առավելագույն բարձրության վրա արագության մոդուլները նույնն են:

Քանի որ թռիչքի առավելագույն բարձրությունը որոշվում է $H_{max} = \frac{v_0^2 \cdot \sin^2(\alpha)}{2g}$, ապա երկու մարմինների համար էլ, նետման սկզբնական արագության ուղղաձիգ բաղադրիչները՝ $v_0 \cdot \sin(\alpha)$, նույնն են: Թռիչքի ժամանակը կլինի $t = \frac{2v_0 \sin(\alpha)}{g}$, ինչը ևս նույնը կլինի մարմինների համար:

Հորիզոնական առաստաղի տարբեր կետերից կախված 7 մ երկարությամբ պարանին ամրացված է 5 կգ զանգվածով բեռն այնպես, որ պարանի եզրերից մեկից հեռավորությունը 3 մ է: Կախման կետերի միջև հեռավորությունը 5 մ է: Բեռը չի կարող սահել պարանով:

7. Որոշել պարանի կարճ մասի լարման ուժը:

1)	25 Ն	2)	30 Ն	3)	40 Ն	4)	50 Ն

$$T_{կարճ} = mg \cdot \cos(\alpha) = mg \cdot \frac{4}{5} = 40 \text{ Ն:}$$

8. Ինչքա՞ն է պարանի ամրացման կետերով անցնող առանցքի շուրջ՝ նկարի հարթությանն ուղղահայաց հարթության մեջ փոքր անկյուններով տատանման պարբերությունը:

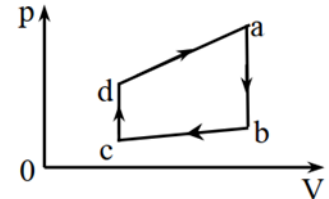
1)	$\approx 3,08$ վ	2)	$\approx 3,44$ վ	3)	$\approx 4,44$ վ	4)	$\approx 5,25$ վ

Ստացվող եռանկյան բարձրությունը կլինի՝ $h = \frac{4 \cdot 3}{5} = 2.4$ մ: Այս ճոճանակի թելի երկարությունը կլինի

$$T = 2\pi \sqrt{\frac{h}{g}} \approx 3.08 \text{ վ:}$$

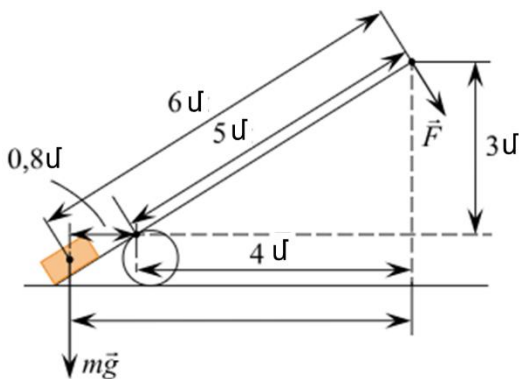
9. Նկարում պատկերված շրջանային պրոցեսի ո՞ր հատվածում է գազը ստանում ջերմաքանակ:

1)	$d \ a$	2)	$b \ c$	3)	$c \ d$	4)	$c \ d \ a$

$c - d$ և $d - a$ տեղամասերում գազի և՛ կատարած աշխատանքը, և՛ ներքին էներգիայի փոփոխությունը դրական են: Այդպիսով նշված տեղամասերում գազը ստանում է ջերմաքանակ:

$a - b$ տեղամասում գազը չի կատարում աշխատանք, իսկ՝ ներքին էներգիայի փոփոխությունը բացասական է: $b - c$ տեղամասերում գազի և՛ կատարած աշխատանքը, և՛ ներքին էներգիայի փոփոխությունը բացասական են: Այդպիսով նշված տեղամասերում գազը տալիս է ջերմաքանակ:

Նկարում պատկերված լծակը m զանգվածով բեռի և F ուժի ազդեցության տակ գտնվում է հավասարակշռության մեջ: $\vec{F}$ ուժի վեկտորն ուղղահայաց է լծակին, և լծակի ներքևի ծայրը չի հավելում հատակին: Նկարում ցույց են տրված ուժերի կիրառման կետերի և հենման կետի միջև եղած հեռավորությունները, ինչպես նաև այդ հեռավորությունների պրոյեկցիաները ուղղահայաց և հորիզոնական առանցքների վրա: m զանգվածով բեռը ամրացված է լծակին:

10. Եթե $\vec{F}$ ուժի մեծությունը 240 Ն է, որքա՞ն է բեռի վրա ազդող ծանրության ուժի մեծությունը: (Պատասխանը տվեք նյութոսներով):

1)	1200 Ն	2)	1500 Ն	3)	900 Ն	4)	2400 Ն

Հավասարակշռության վիճակում մոմենտների գումարը պետք է լինի զրո:

$$F \cdot 5 \text{ մ} - mg \cdot 0.8 \text{ մ} = 0: \text{ Պետք է գտնել } mg\text{-ն}$$

$$mg = F \frac{5 \text{ մ}}{0.8 \text{ մ}} = 1500 \text{ Ն}$$

11. Նկարում պատկերված է իդեալական գազի մոլեկուլների համընթաց շարժման արագության քառակուսու միջին արժեքի՝ ջերմաստիճանից կախվածության գրաֆիկը: Որոշեք գազի մոլային զանգվածը: Արտահայտեք ձեր պատասխանը գրամ/մոլ միավորներով և կլորացրեք մինչև մոտակա ամբողջ թիվը:

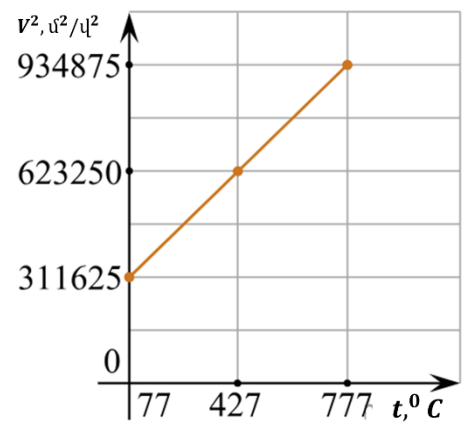
1) 47գ/մոլ	2) 28գ/մոլ	3) 14 գ/մոլ	4) 4 գ/մոլ

Հայտնի է, որ

$$\frac{m_0 v^2}{2} = \frac{3}{2} kT \Rightarrow v^2 = \frac{3kT}{m_0} = \frac{3RT}{M},$$

որտեղ m_0 -ն մոլեկուլի զանգվածն է, իսկ M -ը մոլային զանգվածն է: Գրաֆիկի թեքությունը հավասար է

$$\frac{3R}{M} = \frac{623250 - 311625}{427 - 77} \left(\frac{\text{Ջ}}{\text{Կ}\cdot\text{կգ}} \right) = 890.36 \left(\frac{\text{Ջ}}{\text{Կ}\cdot\text{կգ}} \right) \Rightarrow M = \frac{3R}{\text{թեքություն}} = \frac{3 \cdot R}{890.36 \left(\frac{\text{Ջ}}{\text{Կ}\cdot\text{կգ}} \right)} = \frac{24.93 \left(\frac{\text{Ջ}}{\text{Կ}\cdot\text{մոլ}} \right)}{890.36 \left(\frac{\text{Ջ}}{\text{Կ}\cdot\text{կգ}} \right)} = 0.028 \frac{\text{կգ}}{\text{մոլ}} = 28 \frac{\text{գ}}{\text{մոլ}}$$

12. Պրոտոնը և հելիումի միջուկը նույն արագությամբ մտնում են համասեռ մագնիսական դաշտի տիրույթ՝ մագնիսական դաշտի ուժագծերին ուղղահայաց: Որոշեք մագնիսական դաշտի կողմից պրոտոնի և հելիումի միջուկի վրա ազդող Լորենցի ուժերի մեծությունների $\frac{F_p}{F_{He}}$ հարաբերությունը: He -ի կարգաթիվը 2 է, իսկ հարաբերական ատոմային զանգվածը՝ 4 գ.ա.մ.:

1)	4	2)	2	3)	0,5	4)	0,25

Պրոտոնի վրա ազդող Լորենցի ուժը հավասար է՝

$$F_p = evB$$

Հելիումի վրա ազդող Լորենցի ուժը հավասար է՝

$$F_{He} = 2evB$$

Այսպիսով հարաբերությունը կլինի՝

$$\frac{F_p}{F_{He}} = 0.5$$

13. Ինչքան է մաքսիմումների միջև հեռավորությունը դիֆրակցիոն պատկերում, որը ստացվել է $\lambda = 500$ նմ ալիքի երկարությամբ լույսը $d = 0.01$ մմ պարբերությամբ դիֆրակցիոն ցանցի վրա զցելով: Էկրանի հեռավորությունը ցանցից 0,5 մ է: Կարող եք համարել, որ առաջին կարգի մաքսիմումի դեպքում $\theta \approx \sin(\theta) \approx \text{tg}(\theta)$

1)	10 մ	2)	20 մ	3)	5 սմ	4)	2,5 սմ

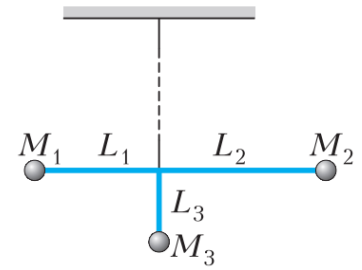
Դիֆրակցիոն մաքսիմումների միջև հեռավորությունը կլինի՝

$$x = L \cdot \text{tg}(\theta_1)$$

Առաջին կարգի մաքսիմումի պայմանն է $d \cdot \sin(\theta_1) = \lambda$

$$\text{Այսպիսով } x \approx \frac{L\lambda}{d} = \frac{0.5 \text{ մ} \cdot 500 \cdot 10^{-9} \text{ մ}}{10^{-5} \text{ մ}} = 2,5 \text{ սմ}$$

14. Նկարում պատկերված համակարգը գալիս է հավասարակշռության պոտվելով այնքան, որ $M_1 = 4$ կգ և $M_2 = 2$ կգ զանգվածով բեռները միացնող ձողը հորիզոնի հետ կազմում է 60° անկյուն: Հայտնի է, որ $L_1 = 4$ մ, $L_2 = 5$ մ, $L_3 = 2$ մ Ինչքա՞ն է M_3 զանգվածը:

1) $\approx$ 1.73 կգ	2) $\approx$ 5.2 կգ	3) $\approx$ 3 կգ	4) $\approx$ 22.5 կգ

Դիտարկենք երկու դեպք՝

Առաջին՝ համակարգը պոտվում է ժամսլաքի ուղղությամբ՝

Մոմենտների կանոնի համաձայն՝

$$M_1 g \cdot L_1 \cos(\alpha) + M_3 g \cdot L_3 \sin(\alpha) = M_2 g \cdot L_2 \cos(\alpha)$$

$$M_3 = \frac{M_2 g \cdot L_2 \cos(\alpha) - M_1 g \cdot L_1 \cos(\alpha)}{g \cdot L_3 \sin(\alpha)} = \frac{(M_2 L_2 - M_1 L_1) g \cdot \cos(\alpha)}{g \cdot L_3 \sin(\alpha)} = \frac{(M_2 L_2 - M_1 L_1) \cos(\alpha)}{L_3 \sin(\alpha)}$$

$$= \frac{(2 \cdot 5 - 4 \cdot 4) \sqrt{3}}{2} < 0 \Rightarrow \text{անհնար է}$$

Երկրորդ՝ համակարգը պոտվում է ժամսլաքին հակառակ ուղղությամբ՝

Մոմենտների կանոնի համաձայն՝

$$M_1 g \cdot L_1 \cos(\alpha) = M_2 g \cdot L_2 \cos(\alpha) + M_3 g \cdot L_3 \sin(\alpha)$$

$$M_3 = \frac{M_1 g \cdot L_1 \cos(\alpha) - M_2 g \cdot L_2 \cos(\alpha)}{g \cdot L_3 \sin(\alpha)} = \frac{(M_1 L_1 - M_2 L_2) g \cdot \cos(\alpha)}{g \cdot L_3 \sin(\alpha)} = \frac{(M_1 L_1 - M_2 L_2) \cos(\alpha)}{L_3 \sin(\alpha)}$$

$$= \frac{(4 \cdot 4 - 2 \cdot 5) \sqrt{3}}{2} = 3\sqrt{3} \approx 5.2 \text{ կգ}$$

15. Բոյլ Մարիոտի օրենքը ստուգելիս գազի ծավալը չափվել է որոշակի սիստեմատիկ սխալով: Սիստեմատիկ սխալ նշանակում է, որ բոլոր չափումներում ստացվող արժեքը միշտ շեղված է իրական արժեքից նույն չափով: Ճնշումը չափվել է ճշգրիտ: Ստորև բերված է գազի ճնշման չափման արդյունքները՝ կախված գազի չափված ծավալից:

Փորձի համար	1	2	3	4	5	6	7	8
Ճնշում(մթն)	1,67	1,25	1,03	0,84	0,63	0,51	0,42	0,36
Ծավալ (լիտր)	0,2	0,3	0,4	0,5	0,7	0,9	1,1	1,3

Այս տվյալներով կառուցեք գազի V ծավալի՝ ճնշման հակադարձ մեծությունից՝ $\frac{1}{p}$ -ից կախվածության գրաֆիկը: Օգտվելով կառուցված գրաֆիկից որոշեք ծավալի սիստեմատիկ սխալի չափը՝ նշելով պատասխանին ամենամոտ տարբերակը: Լուծման ընթացքում կարող եք օգտվել քննաթերթիկում բերված միլիմետրական թղթից:

1)	0,01 լ	2)	0,05 լ	3)	0,1 լ	4)	0,2 լ

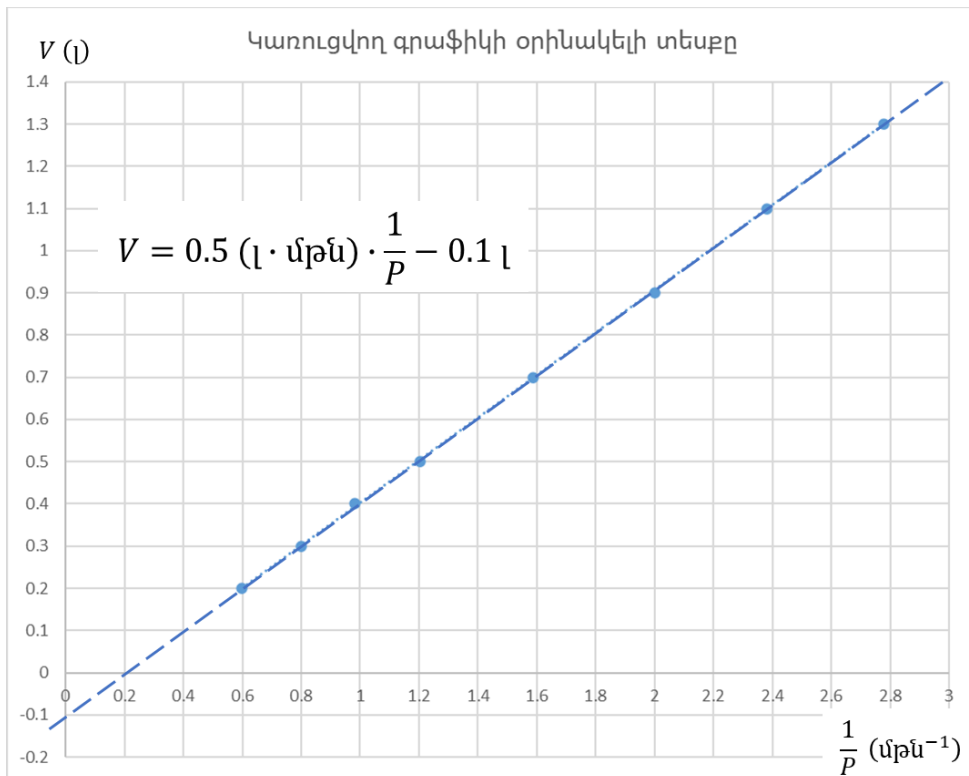
Ըստ Բոյլ Մարիոտի օրենքի՝ $P \cdot (V + V_{\text{սխալանք}}) = \text{const}$: Այստեղից՝

$$(V + V_{\text{սխալանք}}) = \frac{\text{const}}{P}$$

Այսպիսով գծայնացված հավասարումը կլինի՝

$$V = \frac{\text{const}}{P} - V_{\text{սխալանք}}$$

Կառուցելով գրաֆիկը ստանում ենք՝

Գրաֆիկի՝ օրդինատների հետ հատման կետի կոորդինատը հենց հավասար է $V_{սխալանք}$: Գրաֆիկից և գրաֆիկի հավասարումից ստանում ենք $V_{սխալանք} = 0.1$ l:

Կարճ պատասխանով առաջադրանքներ

16. Չափման արդյունքում a մեծության համար ստացվել է $a = 240 \pm 1$ մմ արժեք, իսկ b մեծության համար՝ $b = 60 \pm 2$ մմ արժեք: Ինչքա՞ն է $c = (a - b)/b$ -ի բացարձակ սխալը: Պատասխանը բազմապատկել 10-ով, այնուհետև կորացնել մինչև ամբողջ թիվ:

$$c = 3$$

$$\Delta(a - b) = \Delta a + \Delta b = \pm 3 \text{ մմ}$$

$$\frac{\Delta c}{c} = \frac{\Delta(a - b)}{a - b} + \frac{\Delta b}{b} = \frac{3}{180} + \frac{2}{60} = \frac{1}{60} + \frac{1}{30} = \frac{1}{20} = 0.05$$

$$\Delta c = \pm 0.05 \cdot c = \pm 0.15 \text{ մմ}$$

Բազմապատկելով 10-ով և կորացնելուց հետո պատասխանների թերթիկում գրանցում ենք 2

17. Մարտկոցին միացված են ամպերաչափ և վոլտաչափ, որոնք միացված են հաջորդաբար: Սարքերը ցույց էին տալիս $I_1 = 1\text{Ա}$ հոսանք և $U_1 = 1\text{Վ}$ լարում: Այնուհետև նույն սարքերը միացվեցին նույն մարտկոցին՝ զուգահեռ: Սարքերի ցուցմունքները դարձան $I_2 = 1\text{Ա}$ և $U_2 = 1\text{Վ}$: Ի՞նչ ցույց կտա ամպերաչափը, եթե միացվի (առանց վոլտաչափի) մարտկոցին: Չափիչ գործիքների պարամետրերը (դրանց ներքին դիմադրությունը) և մարտկոցի պարամետրերը հայտնի չեն: Պատասխանը բազմապատկել 10-ով:

Օհմի օրենքը փակ շղթայի համար կլինի՝

Հաջորդաբար միացման դեպքում $\mathcal{E} = I_1(R_V + R_A + r)$

Զուգահեռ միացման դեպքում $\mathcal{E} = \left(I_2 + \frac{U}{R_V}\right)r + U_2$

Սարքերի համար Օհմի օրենքը կլինի $R_A = \frac{U_2}{I_2}$; $R_V = \frac{U_1}{I_1}$;

$$I_1 \left(\frac{U_1}{I_1} + \frac{U_2}{I_2} + r \right) = \left(I_2 + \frac{U_2}{U_1} I_1 \right) r + U_2$$

$$r \left(1 - \frac{I_2}{I_1} - \frac{U_2}{U_1} \right) = \frac{U_2}{I_1} - \frac{U_1}{I_1} - \frac{U_2}{I_2} \Rightarrow r = \frac{-\frac{U_2}{I_1} + \frac{U_1}{I_1} + \frac{U_2}{I_2}}{\frac{I_2}{I_1} + \frac{U_2}{U_1} - 1} = \frac{U_1 + U_2 \left(\frac{I_1}{I_2} - 1 \right)}{I_2 + I_1 \left(\frac{U_2}{U_1} - 1 \right)} = 1\Omega$$

$$\mathcal{E} = U_1 + U_2 + I_1 \frac{U_1}{I_2} = 2U_1 + U_2 = 3\text{Վ}$$

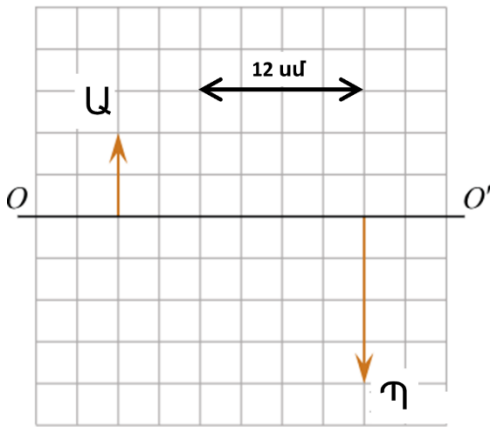
$$I_3 = \frac{3\text{Վ}}{r + r_A} = \frac{3\text{Վ}}{1\Omega + 1\Omega} = 1.5\text{ Ա}$$

18. Էլեկտրամագնիսական մակաժումն ուսումնասիրելու փորձեր կատարելիս չափվում է փակ մետաղալարային օղակով մագնիսական հոսքի $\Delta\Phi$ փոփոխությունը, ինչպես նաև դրա արդյունքում օղակով հոսող Δq լիցքը: Աջից բերված է այս փորձերից ստացված աղյուսակը: Որքա՞ն է օղակի դիմադրությունը: (Պատասխանը նշեք օհմերով):

$\Delta\Phi$, Վբ	0,01	0,02	0,03	0,04
Δq , մԿլ	5	10	15	20

Էլեկտրամագնիսական մակաժման օրենքից հետևում է՝

$$R = \frac{\Delta\Phi}{\Delta q} = \frac{0.01\text{ Վբ}}{5 \cdot 10^{-6}\text{ Կլ}} = 2000\text{ Օհմ}$$

19. Նկարում պատկերված է Ա առարկան և դրա Պ պատկերը, որը ստացվել է բարակ ոսպնյակով: OO' -ը ոսպնյակի գլխավոր առանցքն է: Նկարից կարող եք վերցնել մասշտաբը: Ինչքա՞ն է ոսպնյակի կիզակետային հեռավորությունը:

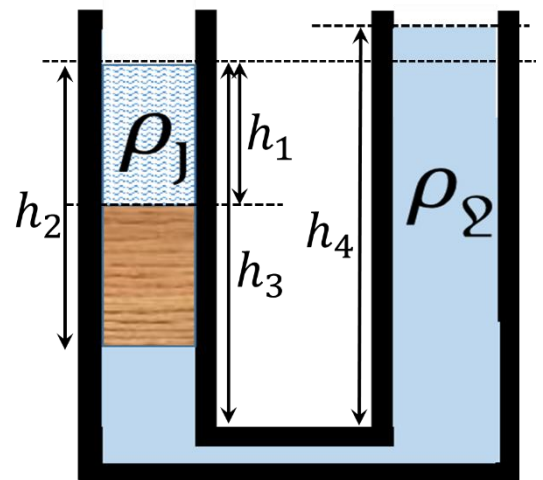
Նկարից պարզ է դառնում, որ առարկայի և պատկերի միջև հեռավորությունը կլինի $d + f = 18$ սմ:

Խոշորացումը կլինի $\frac{f}{d} = 2$: Այսպիսով՝

$$d = 6 \text{ սմ}; f = 12 \text{ սմ}$$

$$\text{Այստեղից } F = \frac{d \cdot f}{f + d} = 4 \text{ սմ}$$

20. Հաղորդակից անոթների ձախ ծնկում մնացել է $m_{\text{լս}}$ զանգվածով փայտե խցան: Խցանի կտրվածքի մակերեսը շատ մոտ է անոթի կտրվածքի մակերեսին և հավասար է $S = 10 \text{ սմ}^2$, իսկ շփումը անոթի պատի և փայտե խցանի միջև անտեսելի է: Խցանից վերև լցված է $\rho_1 = 0.8 \text{ գ/սմ}^3$ խտությամբ և $h_1 = 5$ սմ բարձրությամբ յուղ: Մյուս ծնկում, ինչպես նաև խցանի տակ $\rho_2 = 1 \text{ գ/սմ}^3$ խտությամբ ջուր է լցված: Մնացած չափսերն են՝ $h_2 = 12$ սմ, $h_3 = 15$ սմ, $h_4 = 20$ սմ: Ինչքա՞ն է չորսուի զանգվածը: Դրական ուղղությունն համարել դեպի ներքև ուղղությունը: Խցանի կողքերով հեղուկ չի կարող հոսել:

Հաղորդակից անոթների կանոնի համաձայն՝

$$\rho_1 g h_1 + \frac{m_{\text{լս}} g}{S} = \rho_2 g (h_4 + h_2 - h_3) \Rightarrow$$

$$m_{\text{լս}} = S(\rho_2 (h_4 + h_2 - h_3) - \rho_1 h_1) = 10 \text{ սմ}^2 (1 * (20 + 12 - 15) - 0.8 * 5) = 130 \text{ գ}$$